

ΜΙΑ ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΗ ΜΟΡΦΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ

Ο ναός Ιωάννη Βατάτζη Ο ναός Ιωάννη Βατάτζη

Εικόνα α. Από το εποικοδομητικό μυθιστόρημα: Βαρλαάμ και Ιωάσαφ, 13ος αιώνας, Στην εικόνα, ο Ιωάσαφ ως ιππέας και ως οικοδομών ναό κλπ.,

Πηγή: Θησαυροί Αγίου Όρους, Μονή Ιβήρων K 423, εκδοτική Αθηνών

Του Χρήστου Κηπουρού {}*

Δεν είναι λίγες οι φορές που ένας άθλος εκλαμβάνεται από την πολιτική ως λάθος ή αντιστρόφως. Ίσως οι δυο λέξεις «άθλος» και «λάθος», πέραν των σκοπιμοτήτων, συγχέονται για έναν ακόμη λόγο. Επειδή περιέχουν τα ίδια ακριβώς γράμματα τα οποία απλά είναι τοποθετημένα σε διαφορετική

σειρά. Το τρίτο γράμμα της πρώτης, γίνεται πρώτο στη δεύτερη λέξη ενώ τα άλλα παραμένουν όπως έχουν. Όμως όταν γίνεται κάτι ανάλογο από την ιστορία, με άλλης κλίμακας, μεγάλες όσο και σοβαρές υποθέσεις, οι οποίες αλλάζουν τον ρου της, τότε πάει πολύ.

Αναφέρομαι στην περίπτωση του Αγίου Ιωάννη του ελεήμονος. Του συμπολίτη μου, Ιωάννη Βατάτζη που εφέτος συμπληρώνονται επτάμιση αιώνες από το θάνατό του. Ενώ από τη μια είναι ο πιο σημαίνων ίσως της χιλιόχρονης ιστορικής διαδρομής -της καταχρηστικά λεγόμενης Βυζαντινής- από την άλλη, η κατάταξή του σύμφωνα με τις Ελλαδικές ιστορικές πηγές, υπολείπεται ακόμη και των ουραγών της ίδιας περιόδου. Ο άθλος, που έλεγα, ο οποίος εκλαμβάνεται ως λάθος. Το λάθος ως άθλος.

Είναι τέτοια η μεροληψία και παραποίηση, που ακόμη και τα ιστορικά λήμματα που αναφέρονται στον Ιωάννη Καντακουζηνό, είναι περισσότερα. Ίσως επειδή ο Βατάτζης δεν έκανε γαμπρό κανέναν Τούρκο. Ίσως επειδή έκανε πεθερό Γερμανό. Ίσως επειδή είχε ως think tank ένα σοφό, όπως ο Νικηφόρος Βλεμμύδης. Και ενώ θα ανέμενε κανείς, από την ορθόδοξη Εκκλησία, να επιδείξει μια άλλη αντιμετώπιση, αφού, μεταξύ άλλων, πρόκειται για έναν Άγιο και προστάτη μάλιστα των επαιτών, περιφρονήθηκε επί αιώνες και από την ίδια. Ας μην επεκταθώ σε άλλες εκδοχές της.

Υπάρχουν αμέτρητες περιπτώσεις αλλοίωσης και παραμόρφωσης της καθ ημάς ανατολικής ιστορίας της ίδιας περιόδου, από τις λεγόμενες δυτικές ιστορικές πηγές. Πρώτη, μεταξύ αυτών, φιγουράρει η περί Βυζαντινών επιβληθείσα ονομασία, για την αποκατάσταση της οποίας οι Ελληνίδες και Έλληνες ακαδημαϊκοί

επέδειξαν μεγάλη αβελτηρία. Όχι βέβαια μόνο σήμερα. Ανέκαθεν. Όμως και ως προς αυτόν τον κανόνα της παραχάραξης όσο και την ανοχή αν όχι αποδοχή της, δεν λείπουν οι εξαιρέσεις.

Ένας καθηγητής γράφει ότι αν ζούσαν σήμερα οι Βυζαντινοί δεν θα γνώριζαν ότι είναι Βυζαντινοί, αφού ποτέ δεν λέγονταν έτσι. Μια άλλη εξαίρεση αφορά τα περί Βατάτζη ηλεκτρονικά διαθέσιμα διεθνή λήμματα. Υπερβαίνουν τα χίλια, όταν τα Ελληνικά δεν φτάνουν τα πενήντα. Ούτε είναι λίγοι οι ξένοι ιστορικοί που έκαναν ακαδημαϊκού επιπέδου έρευνες για τη ζωή και το έργο του ίδιου ανθρώπου.

Είναι η τρίτη φορά που για λόγους πολιτικής είμαι υποχρεωμένος να εμπλακώ με τα της Εκκλησίας. Η πρώτη ήταν όταν τον Οκτώβριο του 1988 πρότεινα η Παναγία Κοσμοσώτειρα, αυτό το πιο αξιόλογο μνημείο του βυζαντινού πολιτισμού στη Δυτική Θράκη, να γίνει κέντρο λατρείας και Παναγία των Θρακών {1}. Κάτι που ήδη έγινε. Η δεύτερη φορά ήταν όταν πρόσφατα έγραψα να εκλεγεί Αφρικανός Πατριάρχης {2}. Δεν το έκανα γιατί είχα ψευδαίσθηση αλλά για να ανοίξει νέος λογαριασμός στην εθνική τράπεζα ιδεών. Να γίνει κάποια άλλη στιγμή. Γιατί όταν ο οικουμενισμός στερείται της πολιτισμικής ίριδας, τότε κινδυνεύει να υποβιβαστεί σε εθνικισμό και τοπικισμό.

Η σημερινή είναι η τρίτη φορά. Δεν θα μείνω στο ότι δυο συμπατριώτες Θράκες, ο ένας από τη Ίμβρο που μένει στην Πόλη και ο

άλλος με καταγωγή από την Αδριανού και την Ξάνθη, βρίσκονται στο τιμόνι του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όσο και της Ελλαδικής Εκκλησίας. Ούτε θα υπεισέλθω στα εσωτερικά τους. Νομίζω όμως ότι η γενέτειρα του Ιωάννη Βατάτζη, της οποίας, ειρήσθω εν παρόδω, επίτιμος δημότης με δωρηθείσα οικία είναι ο πρώτος, μπορεί να αποτελέσει τόπο μόνιμης συμπιλίωσης.

Μιλώ για την ανέγερση ναού του Ιωάννη Βατάτζη στο Διδυμότειχο, με μια κοινή συνοδική, ανάλογα με τις δυνατότητες των Εκκλησιών, συνδρομή. Από συμβολική έως ουσιαστική. Όπως φυσικά από άλλες πηγές. Μηδέ εξαιρουμένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γιατί αν όποιο άλλο χριστιανικό δόγμα στη γηραιά Ήπειρο, διέθετε τέτοιας εμβέλειας αγιοποιημένο, με αίτημα του λαού, ηγέτη, θα είχε πράξει κάτι το ανάλογο, παλαιόθεν. Ας μην επεκταθώ στην οικογενειακή του ευρωπαϊκή ρίζα και συνέχεια. Ούτε στις επιστολές στους Πάπες, στις οποίες όταν δεν κάνει λόγο για την ένωση των δυο εκκλησιών, τότε ζωγραφίζει την εθνική ταυτότητα.

Καθοριστικό ρόλο μπορεί να παίξει η ιερά Μητρόπολη Διδυμοτείχου, Ορεστιάδας και Σουφλίου. Όπως και ένα επιστημονικό ίδρυμα με την συμμετοχή του Δήμου της πόλης και της Νομαρχίας Έβρου. Ένας πρόδρομος οργανισμός για τη μελέτη και επεξεργασία όσο κατάθεση και διεκδίκηση της πρότασης ίδρυσης Πανεπιστημιακής σχολής Βυζαντινών σπουδών, στον ίδιο τόπο. Υπάρχουν στη Ρωσία,

στην Κύπρο και αλλού στην Γηραιά Ήπειρο, πλην Ελλάδας. Επόμενα και πλην της ιστορικής πόλης, που κατά τα άλλα διετέλεσε επανειλημμένα, πρωτεύουσα του Ανατολικού κράτους.

Αφησα για τελευταίο, το πλέον σημαντικό. Ο Δήμος Διδυμοτείχου, αποδεχόμενος ένα πλήθος από γραπτά μου για όλα αυτά, κήρυξε το 2004 ως έτος Ιωάννη Βατάτζη. Ο οποίος πέραν των διοικητικών του αρετών και της ανάπτυξης, υπήρξε ανακτητής, απελευθερώνοντας όλο σχεδόν τον λατινοκρατούμενο Ελληνισμό. Αυτός έκανε πράξη το όχι στο 1204, από το οποίο συμπληρώνονται φέτος οκτώ ακριβώς αιώνες. Έχει ήδη προγραμματιστεί διεθνής εκδήλωση με τη συμμετοχή ακαδημαϊκών όπως και ειδικών επιστημόνων από την Ελλάδα, την Κύπρο όσο και την υπόλοιπη Ευρώπη.

Από την άλλη, τον Αύγουστο του 2006, ο ίδιος Δήμος διοργανώνει το παγκόσμιο συνέδριο Θρακών. Υπάρχει χρόνος για την σύνταξη προσχεδίου της αρχιτεκτονικής αναγέννησης του κάστρου. Η Ελλάδα μπορεί να ανακτήσει την πρώτη Βυζαντινή της πόλη. Αν γίνει η αρχή με το ναό, τότε ανάβει το πράσινο για τη συνέχεια. Γιατί η κιβωτός που ο Μανόλης Ανδρόνικος ονόμασε δεύτερη Ακρόπολη, σώζεται. Όπως το χιλιετές και πλέον τείχος που την περιτριγυρίζει. Είναι κρίμα όταν στην Ευρώπη ντύνονται οι Μεσαιώνες με τόσες επενδύσεις, εδώ να ξεντύνονται οι αναγεννήσεις.

Α. ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΑΝΑΣΚΑΦΕΝ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ
ΜΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

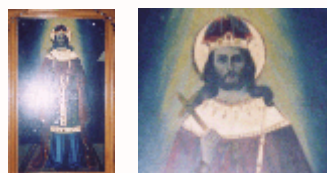
16.

Β. ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

17.

18.

19.

20.

Πηγή photos 1-20: αρχείο συγγραφέα,

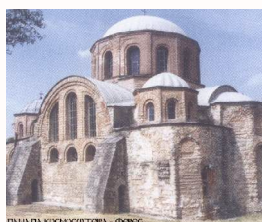
17, 18: Βυζαντινές εικόνες. Βρίσκονται στον ίδιο ναό. Είναι δύο όψεις επί του ίδιου ξύλου.
19, 20: Εικ. Αγ. Ιωάννη Βατάρτζη. Φιλοτεχνήθηκε στο Άγιο Όρος το 1958. Βρίσκεται στον πρόναο της ίδιας εκκλησίας.

Οι μέχρι σήμερα τρόποι και δρόμοι για την ανάπτυξη της πόλης και της περιοχής, όπως και όλης της Θράκης, απέτυχαν. Όπως το ίδιο θα γίνει και με οποιοδήποτε άλλη απόπειρα ή και αναπτυξιακό νόμο, αν δεν ανοίξει νέος δρόμος. Ένα έξυπνο αγροτικό, διατροφικό, γαστρονομικό, πολεοδομικό, ακαδημαϊκό, πολιτισμικό, ενδυματολογικό, τουριστικό, και γι αυτό, αναγεννητικό οικονομικό αναπτυξιακό εγχείρημα. Άνοιγμα, όπως σημαίνει στα αρχαία Ελληνικά, η λέξη ανάπτυξη. Μια συνδυασμένη μορφή της. Η πρώτη πατημασιά μπορεί τότε να είναι ακόμη και ναός. Ο ναός Ιωάννη Βατάτζη.

Εικόνα α. Μέρος της ίδιας εικόνας δημοσιεύεται επίσης στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, ime.gr. Η εποικοδομητική αναφορά της μικρογραφίας στον Ιωάννη Βατάτζη σχετίζεται με τη δράση του τόσο στην ίδρυση και οικοδόμηση πόλεων και Ακροπόλεων -όπως του καντιφέ καλέ της Σμύρνης, τον οποίο έκτισε εμπνεόμενος από τη γειτονιά όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε στον καλέ της γενέτειράς του- όσο στην ανέγερση εκκλησιών, όπως φαίνεται στον ίδιο πίνακα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

{1} Χρήστος Κηπουρός, Δεν θέλουμε η Θράκη να γίνει νέα Κύπρος, εκδόσεις ΚΕ.Μ.Ι.ΘΡΑ. & Πενταδάκτυλος, Αθήνα 1989, βλ. σελ. 100, του έργου:

Πηγές: Δήμος Φερών & αρχείο συγγραφέα,

"Κατά τη γνώμη μου αν εμείς οι νεότερες γενιές Θρακιωτών οφείλουμε να τιμήσουμε τη λησμονημένη αυτή Θρακική έξοδο καθιερώνοντας ημέρα μνήμης, τότε σαν θρησκευτικό κέντρο, μπορούμε να επιλέξουμε την Κοσμοσώτειρα στις Φέρρες. Αυτό το αξιολογότερο μνημείο-σύμβολο του Βυζαντινού πολιτισμού στη Δυτική Θράκη".

{Από ομιλία του συγγραφέα στην ημερίδα της 2 Οκτωβρίου 1988 του Νομαρχιακού Συμβουλίου Έβρου για το αναπτυξιακό συνέδριο Αν. Μακεδονίας και Θράκης},

{2} ο.π., Αφρικανός Πατριάρχης, διαρκές ηλεκτρονικό βιβλίο: ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ένθετο, Θράκη 17 Σεπτ. '04, βλ. μηχανές αναζήτητησης,

{*} Διετέλεσε Βουλευτής Έβρου {1993-2000},

Διδυμότειχο Νοέμβριος 2004,

ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ ΝΑΟΣ

...Από την άλλη, τον Αύγουστο του 2006, ο ίδιος Δήμος διοργανώνει το παγκόσμιο συνέδριο Θρακών. Υπάρχει χρόνος για την σύνταξη προσχεδίου της αρχιτεκτονικής αναγέννησης του κάστρου. Η Ελλάδα μπορεί να ανακτήσει την πρώτη Βυζαντινή της πόλη. Αν γίνει η αρχή με το ναό, τότε ανάβει το πράσινο για τη συνέχεια. Γιατί η κιβωτός που ο Μανόλης Ανδρόνικος ονόμασε δεύτερη Ακρόπολη, σώζεται. Όπως το χιλιετές και πλέον τείχος που την περιτριγυρίζει. Είναι κρίμα όταν στην Ευρώπη ντύνονται οι Μεσαιώνες με τόσες επενδύσεις, εδώ να ξεντύνονται οι αναγεννήσεις.

Οι μέχρι σήμερα τρόποι και δρόμοι για την ανάπτυξη της πόλης και της περιοχής, όπως και όλης της Θράκης, απέτυχαν. Όπως το ίδιο θα γίνει και με οποιοδήποτε άλλη απόπειρα ή και αναπτυξιακό νόμο, αν δεν ανοίξει νέος δρόμος. Ένα έξυπνο αγροτικό, διατροφικό, γαστρονομικό, πολεοδομικό, ακαδημαϊκό, πολιτισμικό, ενδυματολογικό, τουριστικό, και γι αυτό, αναγεννητικό οικονομικό αναπτυξιακό εγχείρημα. Άνοιγμα, όπως σημαίνει στα αρχαία Ελληνικά, η λέξη ανάπτυξη. Μια συνδυασμένη μορφή της. Η πρώτη πατημασιά μπορεί τότε να είναι ακόμη και ναός. Ο ναός Ιωάννη Βατάτζη.

Ο Χρήστος Κηπουρός γεννήθηκε στην Κομοτηνή το 1949. Μένει μόνιμα στο Διδυμότειχο. Σπούδασε πολιτικός μηχανικός στη Θεσσαλονίκη. Σύζυγός του είναι η νευρολόγος ψυχίατρος Αλεξάνδρα Τρυφωνίδου. Έχουν δυο παιδιά που σπουδάζουν στο πανεπιστήμιο.

Εκλέχτηκε Βουλευτής Έβρου με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. το 1993 καθώς επίσης και το 1996. Απεχώρησε στις 23 Φεβρ. '99, ανεξαρτητοποιούμενος. Στις 13 Μαρτίου του 2000 έλαβε μέρος στην ίδρυση της Δ.Π.Ε.

Ανάμεσα στα έργα προηγούμενων περιόδων είναι: *Δεν θέλουμε η Θράκη να γίνει νέα Κύπρος*, Πενταδάκτυλος, 1989, *Θράκη! Θράκη! Το ένοχο φιλί της Αθήνας*, Ρήσος 1991, *Η Θράκη θέλει αγώνα*, Γόρδιος, 1994. Είναι υπό έκδοση, *Η παρουσία μου στη Βουλή*.

Τα τελευταία έτη ασχολείται με την πολιτική γεωοικονομία. Επίσης το περιφερειακό, τη χωροταξία, τα βιολογικά τρόφιμα, και φυσικά τα εθνικά, όπως και τη Θράκη. Ανάμεσα στα νέα του έργα, εργασίες και κείμενα {2000-2004} είναι: *Αγώνας για τη γεωοικονομική Δημοκρατία*, Γόρδιος, Αθήνα 2002, *Σημειώσεις Πολιτικής Γεωοικονομίας*, Κε.Γε.Με., σε ηλεκτρονική μορφή, Θράκη 2004.

Με τον ίδιο τρόπο εκδόθηκε το βιβλίο του: *Δημοψήφισμα για την Κύπρο, 2004*, καθώς και οι εργασίες: *Κοινόν Ευρωπαίων και Οβάλ μυαλά*, 2004. Επίσης, *Ο καλές του Διδυμοτείχου*, όπως τα κείμενα: *πολύφημος τυρός, τα γέλια του Δημόκριτου*, και τα *Άβδηρα*, 2004. "*Οι οίωνοί των Θρακών*" που ακολούθησαν αποτελούν τον πρόλογο στη "*Θράκη*". Είναι το καινούργιο ηλεκτρονικό βιβλίο με μια πρώτη συμπερίληψη των κειμένων που γράφτηκαν κατά την τελευταία εικοσαετία για την περιοχή.

Η πρόσφατη εργασία «Ένας ακόμη φαύλος κύκλος: Αθήνα 2004, Θεσσαλονίκη 2008, Περιφέρεια 2000 ποτέ» αφορά την επικαιρότητα. Όσο για την εξελισσόμενη συγγραφή του διαρκούς ηλεκτρονικού βιβλίου «*Δημοψήφισμα για το περιφερειακό*» στο οποίο από την όγδοη έκδοση έχει ανεβεί ως τίτλος: «*ΤΕΤΑΡΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ*», έχει φτάσει στην εικοστή δεύτερη. Ενώ το ένα τμήμα της είναι και η «*τριλογία για τη Μακεδονία*» που έχει επίσης εκδοθεί, αυτοτελώς. Όπως η παρούσα εργασία: «*Μια συνδυασμένη μορφή ανάπτυξης στο Διδυμότειχο: Ο ναός Ιωάννη Βατάτζη*».

Τα έργα που εκδόθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή βρίσκονται αναρτημένα σε περιφερειακά και ομογενειακά portals και σελίδες Θρακικών Δήμων, όπως στο Διδυμότειχο και στη Μαρώνεια. Επίσης στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο. Όσο και σε link Ο.Τ.Α. με αυτό. Όπως του Δήμου Μαρκόπουλου Αττικής.